

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قوه قضائیه، معاونت آموزش

رسیدگی به دعوی مطالبه خسارت وارده به اتومبیل و املاک - گام به گام با شورای حل اختلاف (۱۲) / تهیه کننده اداره کل آموزش کارمندان - اداره آموزش شورای حل اختلاف. - قم:

نشر قضا؛ ۱۳۸۵

۳۲ ص. - (نشر قضا؛ ۲۱۴)

ISBN: ۹۶۴ - ۵۳۴ - ۰۱۳ - ۶

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

۱. شورای حل اختلاف - - قوانین و مقررات - - ایران. ۲. حل اختلاف - - ایران. الف. اداره کل آموزش کارمندان، معاونت آموزش. ب. عنوان.

۳۴۷/۵۵۰

KMH ۱۸۲۹/۵۹ق

۱۳۸۵

نشر قضا

رسیدگی به دعوی مطالبه خسارت وارده به اتومبیل و املاک

زیر نظر معاونت آموزش قوه قضائیه، اداره کل آموزش کارمندان

ناشر: نشر قضا

چاپ دوم: قم، بهار ۱۳۸۶

شمارگان: ۲۰ هزار نسخه

لیتوگرافی، صمافی و چاپ: اسراء

***

همه حقوق ویژه ناشر است

«نسخه حاضر از بودجه بیت المال تهیه شده و قابل خرید و فروش نمی باشد»

«نظریات مطروحه در این کتاب الزاماً دیدگاه معاونت آموزش قوه قضائیه نیست.»

تهران: ف. حافظ شمالی، روبروی دانشگاه صنعتی امیرکبیر، نبش ف. سمیه، ساختمان شماره ۳ قوه قضائیه

معاونت آموزش قوه قضائیه تلفن: ۴۰ - ۸۸۹۳۳۶۲۳ و ۷۰ - ۸۸۹۱۹۴۶۵ (۰۲۱)

پست الکترونیک: info@law-training.ir

معاونت آموزش قوه قضائیه

گام به گام با شورای حل اختلاف

رسیدگی به دعوی مطالبه خسارت وارده به اتومبیل و املاک

اداره کل آموزش کارمندان

اداره آموزش شورای حل اختلاف

۱۳۸۶

فهرست مطالب

شماره صفحه

۱	مقدمه
۲	پیش گفتار
۳	اول - معرفی اتلاف مال غیر
۴	دوم - معرفی تسبیب در ورود خسارت به دیگری
۵	سوم - قواعد فقهی ناظر به ضرر، اتلاف و تسبیب و قانون مسئولیت مدنی
۷	چهارم - صلاحیت شورای حل اختلاف در رسیدگی به دعوی مطالبه خسارت
۹	پنجم - بررسی دادخواست واصله به شورا
۱۳	ششم - صدور دستور تعیین وقت و دعوت از طرفین
۱۳	هفتم - اقدامات شورا در رسیدگی به دعوی
۲۰	هشتم - اعلام ختم رسیدگی و صدور رأی ماهوی
۲۲	نهم - طرح اعتراض وخواهی یا تجدیدنظرخواهی از رأی
۲۲	دهم - اجرای رأی پرداخت خسارت
۲۴	پی نوشت ها

مقدمه

حضرت آیت الله هاشمی شاهرودی : در قوه قضائیه عدالت محوریت دارد و می بایست با حساسیت بیشتری در پی احیا و اجرای عدالت بود.

برای تحقق این هدف و بر اساس سیاست های کلان رئیس محترم قوه قضائیه در چارچوب توسعه قضایی، شوراهای حل اختلاف به منظور احیای فرهنگ داور و صلح و سازش به دور از تشریفات تشکیل گردید که با توجه به حدود صلاحیت های قانونی در جهت حل و فصل اختلافات مردم و با مشارکت آنان در اموری که ماهیت قضایی ندارد یا از پیچیدگی کمتری برخوردار است اقدام نمایند تا مراجعات به محاکم دادگستری کاهش یافته و فرصت مناسب برای دادگاه ها در رسیدگی به امور مهم فراهم شود.

این موضوع در وهله اول به موجب ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و سپس در ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم توسعه مورد تصویب مجلس شورای اسلامی قرار گرفت و تا پایان برنامه چهارم (سال ۱۳۸۸) دارای پشتوانه قانونی است.

معاونت آموزش قوه قضائیه که متکفل آموزش اعضاء و کارکنان شورای حل اختلاف می باشد از همان ابتدا فعالیت گسترده ای در برنامه ریزی آموزشی و اجرای آن، تهیه و تدوین متون آموزشی به منظور ارتقاء سطح معلومات و آگاهی های اعضای شورا داشته و مجدانه در این راه کوشیده، مع الوصف تا رسیدن به حد مطلوب سال ها تلاش و پی گیری لازم است.

در برنامه جامع و عملیاتی پنجساله دوم توسعه قضایی (۱۳۸۷-۱۳۸۳) نیز طرح ریزی بسته های آموزشی شورای حل اختلاف تحت مسئولیت معاون محترم آموزش قوه قضائیه به این اداره کل سپرده شده تا ضرورت های آموزشی در صور مختلف از جمله تهیه و ارسال متون و کتب و آموزش های حضوری و غیر حضوری تدارک شود. در همین ارتباط دستور العمل آموزش اعضاء و کارکنان شورای حل اختلاف در ابتدای سال ۱۳۸۴ ابلاغ شد و مجموعه حاضر که تحت عنوان آموزش (گام به گام) ارائه می شود، روشی است متمایز در جهت افزایش آگاهی اعضای شورای حل اختلاف در عناوین مدنی و جزایی داخل در صلاحیت شوراها و نحوه رسیدگی مرحله به مرحله که در راستای برنامه جامع اشاره شده تدوین گردیده است. به علاوه برنامه ریزی لازم به عمل آمده تا در عناوین مرتبط که بیشترین مراجعات به شورای حل اختلاف را شامل می شود، متون آموزشی با سبک حاضر تهیه و برای اعضای شورا ارسال گردد. ضمن تشکر از حضرت حجت الاسلام والمسلمین جواهری معاون محترم آموزش قوه قضائیه که انتخاب روش موجود مرهون راهنمایی و هدایت ایشان است امید داریم سلسله متون ارایه شده مورد استفاده علاقمندان قرار گرفته و از نظریات اصلاحی صاحب نظران بهره مند شویم.

غلامرضا موحیدیان

مدیر کل آموزش کارمندان

قوه قضائیه

پیش گفتار

بحث راجع به خسارت و عوامل ایجاد آن از چنان گستردگی برخوردار می باشد که اطلاع از چگونگی و ابعاد آن نیازمند مطالعات وسیع و پیچیده است، ما در این مختصر بهیچ وجه قصد ورود تفصیلی به چنین مباحثی را نداریم.

خسارت ممکن است نسبت به مال، منفعت، حق و یا جسم شخص وارد آید و علت بروز آن می تواند تعمد یا سهل انگاری و بی احتیاطی باشد. همچنین خسارت ممکن است ناشی از عدم اجرای تعهد باشد و علیرغم اینکه شخص به موجب قرارداد وظیفه ای را بر عهده گرفته از انجام آن سر پیچی کند مثل وقتیکه به موجب قرارداد پیمانکار تعهد می کند ساختمانی را بسازد و ظرف یکسال تحویل دهد، اگر به تعهد خود در موعد مقرر عمل نکرد مبلغ مشخصی را خسارت بدهد، به این نوع خسارت «خسارت قراردادی یا خسارت ناشی از قرارداد» گفته می شود.

اما همیشه اینگونه نیست که وظایف اشخاص به موجب قرارداد فیما بین آنان تعیین شود، در بسیاری از موارد بدون اینکه وظیفه ای به موجب قرارداد به عهده اشخاص قرار گیرد، چنانچه اعمال و رفتار آنان موجب بروز خسارت به دیگری شود قانون آنها را برای جبران خسارت مسئول می شناسد مثل وقتی که شخصی بر اثر بی احتیاطی تصادف می کند، در اینجا بدون اینکه قراردادی فیما بین راننده مقصر که موجب خسارت شده و طرف تصادف که خسارت دیده موجود باشد، قانونگذار مقصر را مسئول جبران خسارت می داند به این نوع خسارت «خسارت غیر قراردادی یا خسارت ناشی از ضمان قهری» می گویند.

ضمان قهری نیز ابعاد مختلفی دارد، ما در این مجموعه به مباحثی پیرامون اتلاف و تسبیب در خسارت وارده به اتومبیل و املاک که تعداد قابل توجهی از پرونده های قضایی مطروحه در دادگاه ها و شوراهای حل اختلاف را شامل می شود می پردازیم.

اول- معرفی اتلاف مال غیر

در صورتی که کسی مال شخص دیگری را از بین ببرد اصطلاحاً اتلاف محقق می‌شود، با اتلاف ممکن است تمام مال از بین برود مثل وقتی که کسی اتومبیل دیگری را آتش می‌زند و اتومبیل کاملاً می‌سوزد و از بین می‌رود، درشقی دیگری از اتلاف، مال بطور کامل از بین نمی‌رود بلکه نقص یا عیبی در آن حاصل می‌شود مثل وقتی که کسی شیشه اتومبیل دیگری را می‌شکند یا لاستیک آنرا پنچر می‌کند. به علاوه اتلاف ممکن است عمدی باشد (مثالهای فوق) و یا به صورت غیر عمد و ناشی از سهل انگاری و بی احتیاطی واقع شود مثل وقتی که راننده ای بر اثر بی احتیاطی و سرعت زیاد با اتومبیل دیگر تصادف و موجب شکستن چراغها و برخی لوازم دیگر اتومبیل مقابل می‌شود و یا با ساختمانی برخورد و دیوار خراب می‌گردد و یا گوسفند دیگری را زیر می‌گیرد و آنرا از بین می‌برد، در همه این موارد، شخصی که بر اثر عمد یا سهل انگاری و یا بی احتیاطی موجب تلف مال دیگری یا ایراد نقص و عیب در آن شده وظیفه دارد از عهده خسارت برآید.

به موجب ماده ۳۲۸ قانون مدنی: هر کس مال غیر را تلف کند ضامن آن است و باید مثل یا قیمت آنرا بدهد اعم از اینکه از روی عمد تلف کرده باشد یا بدون عمد و اعم از اینکه عین باشد یا منفعت و اگر آنرا ناقص یا معیوب کند ضامن نقص قیمت آن مال است.

در تلف نمودن و از بین بردن کل مال، همانگونه که در قانون مذکور مقید است بسته به اینکه مال تلف شده مثلی یا قیمی باشد (۱) نحوه جبران خسارت متفاوت است، مال مثلی مالی است که مثل آن موجود باشد فرض کنیم بر اثر تصادف، اتومبیل پراید آتش گرفته و از بین رفته است این نوع مال مثلی است یعنی مثل آن در بازار وجود دارد، عامل ورود خسارت وظیفه دارد برای جبران خسارت یکدستگاه اتومبیل سواری پراید تهیه کند و به مالک مال تلف شده تحویل دهد؛ اما برخی اموال قیمی است یعنی مثل آن پیدا نمی‌شود فرض بگیرید موتورسیکلت قدیمی که مثل آن در بازار نیست از بین می‌رود، تلف کننده ضامن پرداخت قیمت آن خواهد بود.

به علاوه به موجب قانون اشاره شده، هرگاه نقص یا عیبی در مال حاصل شود، عامل ورود نقص یا عیب وظیفه دارد از عهده قیمت آن برآید در اینجا شخصی که موجب خسارت اتومبیل دیگری شده باید خسارت مربوط به ترمیم خودرو و خسارت ناشی از افت قیمت ناشی از تصادف را بپردازد.

دوم- معرفی تسبیب در ورود خسارت به دیگری

در تسبیب، خسارت حاصله مستقیم و بالمباشره نیست، بلکه بین عامل ورود ضرر و خسارت حاصله واسطه ای قرار می گیرد و موجب ضرر و خسارت می شود مثل وقتی که کسی گودالی را در معبر ایجاد می کند تا لوله آب منزلش را از آنجا عبور دهد و در معبر علامتی که مشخص کننده وجود خطر است نصب نمی نماید، موتورسواری در گودال سقوط می کند و خسارت حاصل می شود، در اینجا حفر کننده گودال به مباشرت موجب خسارت نشده، ولی عملیات حفر گودال و عدم نصب علائم هشدار دهنده موجب حادثه و خسارت شده است لذا ضامن پرداخت خسارت می باشد. تسبیب نیز مانند اتلاف ممکن است موجب از بین رفتن تمام مال شود یا عیب و یا نقصی را حاصل نماید.

ماده ۳۳۱ قانون مدنی حاکی است:

«هر کس سبب تلف مالی بشود باید مثل یا قیمت آنرا بدهد و اگر سبب نقص یا عیب آن شده باشد باید از عهده نقص قیمت آن برآید»

بنابر این اگر در حیاط منزل باغچه ای تعبیه گردد بدون اینکه پیش بینی های لازم در عدم سرایت رطوبت باغچه به ملک همسایه شود و صاحب ملک با آبیاری باغچه و بدلیل نفوذ رطوبت موجب تخریب و اصطلاحاً واریختگی گچ دیوار اتاق منزل همسایه شود و یا در آپارتمانی بر اثر عدم مواظبت صاحب آپارتمان، سرایت آب لوله های فاضلاب موجب خسارت سقف آپارتمان تحتانی گردد، صاحب خانه یا آپارتمانی که رطوبت منزل او موجب خسارت همسایه شده ضامن شناخته می شود. همچنین است اگر کسی دیوار خانه خود را مرمت و بازسازی و مواظبت نکند و بر اثر فرسودگی خراب شود و آسیبی به مال یا جان دیگری وارد نماید باید از عهده خسارت بر آید.

در این ارتباط ماده ۳۳۳ قانون مدنی حاکی است:

«صاحب دیوار یا عمارت یا کارخانه مسئول خساراتی است که از خراب شدن آن وارد می شود مشروط بر اینکه خرابی در نتیجه عیبی حاصل گردد که مالک مطلع بر آن بوده یا از عدم مواظبت او تولید شده است»

سوم- قواعد فقهی ناظر به ضرر، اتلاف و تسبیب و قانون مسئولیت مدنی

ضرورت خودداری از ضرر زدن به دیگران و جبران آن در صورت بروز ضرر در اشکال مختلف اتلاف و تسبیب بعنوان قواعد پذیرفته شده فقهی و حقوقی و همچنین در حقوق موضوعه کشور ما امری مسلم است.

یکی از این قواعد فقهی قاعده لا ضرر است که مستند به حدیث شریف نبوی «لا ضرر و لا ضرار فی الاسلام» است به موجب این قاعده در اسلام ضرر زدن و تلافی نمودن ضرر حاصله با ضرر نفی شده است.

در حدیث شریف دیگری از پیامبر (ص) آمده:

«حرمة مال المسلم كحرمة دمه» یعنی احترام مال مسلمان مانند احترام خون اوست و همانگونه که تعرض به جسم و جان دیگران ممنوع است اموال دیگران نیز باید از تعرض مصون باشد و در صورت حصول خسارت عامل بروز خسارت ضامن خواهد بود.

در حدیث شریف دیگری از معصوم (ع) که مبنای قاعده فقهی اتلاف واقع شده آمده است: «من تلف مال الغير فلهو له ضامن» یعنی هر کس مال دیگری را تلف کند ضامن خواهد بود که این تلف چه بالمباشره باشد و یا به واسطه موجب ضمان خواهد بود و شناسایی مسئولیت برای عامل تلف که مستقیماً موجب تلف نشده بلکه مسبب بروز تلف را حاصل گردیده، بوجود آورنده قاعده دیگری بنام «تسبیب» است.

در تمامی موارد اشاره شده که ضرری حاصل می شود و این ضرر یا به موجب اتلاف است یا تسبیب، وجود یا عدم وجود عنصر عمد هیچ تأثیری در شناسایی مسئولیت عامل ورود ضرر نقشی ندارد و فرقی نمی کند تلف کننده یا مسبب بروز تلف مال دیگری تعمد در ارتکاب عمل داشته یا بدون قصد عملش چنین نتیجه زیانباری را حاصل نموده است.

در حقوق موضوعه ایران نیز تمامی این قواعد پذیرفته شده و علاوه بر تبعیت از آن در قانون مدنی که در بندهای ۱ و ۲ این مجموعه به آن اشاره شد، قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹ حاکی است: «ماده ۱- هر کس بدون مجوز قانونی عمداً یا در نتیجه بی احتیاطی به جان یا سلامتی یا مال یا آزادی یا حیثیت یا شهرت تجارتی یا بهر حق دیگر که به موجب قانون برای افراد ایجاد گردیده لطمه ای وارد نماید که موجب ضرر مادی یا معنوی دیگری شود مسئول جبران خسارت ناشی از عمل خود می باشد. ماده ۲- در موردی که عمل وارد کننده زیان موجب خسارت مادی یا معنوی زیان دیده شده باشد دادگاه پس از رسیدگی و ثبوت امر او را به جبران خسارات مزبور محکوم می نماید و چنانچه عمل وارد

کننده زیان فقط موجب یکی از خسارات مزبور باشد دادگاه او را به جبران همان نوع خساراتی که

وارد نموده محکوم خواهد نمود.»

لذا در صورت حصول هرگونه ضرر ناشی از اتلاف و تسبیب به مال دیگران، به استناد قواعد فقهی مزبور و قانون مدنی و قانون مسئولیت مدنی عامل حصول ضرر محکوم به پرداخت یا جبران خسارت می شود. در اسلام نه ضرر زدن به دیگران و نه جبران آن بوسیله ضرر دیگر، هیچکدام پسندیده نیست و عامل ورود ضرر باید آنرا جبران نماید. نتیجتاً متضرری که شیشه اتومبیل یا منزل او شکسته شده نمی تواند در تقاص آن شیشه دیگری را بشکند، فقط محق در جبران خسارت است لذا در اتلاف و تسبیب عامل وقوع خسارت و ضرر مکلف است خسارت حاصله را جبران نماید.

چهارم- صلاحیت شورای حل اختلاف در رسیدگی به دعوی مطالبه خسارت

به موجب بند ۱ قسمت الف ماده ۷ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه (ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم) مصوب رئیس قوه قضائیه «کلیه دعاوی راجع به اموال منقول، دیون، منافع، زیان ناشی از جرم، ضمان قهری در صورتی که خواسته دعوی بیش از مبلغ ده میلیون ریال نباشد» در صلاحیت شورای حل اختلاف شناخته شده است، حسب توضیحات بندهای پیشین، اتلاف و تسبیب از اجزاء «ضمان قهری» یعنی «الزامات خارج از قرارداد» است که با رعایت نصاب ۱۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال مطالبه خسارت مربوطه در صلاحیت شورای حل اختلاف است، به علاوه چنانچه دو طرف تراضی کتبی نمایند، شورا به استناد بند ۶ قسمت الف ماده مرقوم بدون در نظر گرفتن نصاب ریالی مذکور صالح خواهد بود به موضوع رسیدگی و رأی مقتضی صادر نماید، قابل ذکر است چون شوراها مجازند در کلیه امور مدنی برای سازش اقدام کنند، در مواردی که میزان خسارت بالاتر از نصاب ریالی تعیین شده (۱۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) باشد و خواهان (خسارت دیده) برای سازش به شورا مراجعه کند، شورا موظف است در اجرای بند ۱ ماده ۷ آیین نامه اشاره شده دو طرف را برای سازش دعوت نماید (در این مورد تراضی برای عدول از نصاب لازم نیست) و با حضور دو طرف و حصول سازش گزارش اصلاحی صادر کند والا در صورت عدم سازش پرونده را بایگانی و خواهان را به مرجع قضایی هدایت کند.

در رابطه با صلاحیت محلی شورای حل اختلاف قابل ذکر است مطالبه خسارت ناشی از اتلاف یا تسبیب، در دو دسته اموال مطرح می‌باشند، اموال منقول و اموال غیر منقول (۲)، مال منقول مثل اتومبیل که صاحب آن بدلیل تصادف مطالبه خسارت نماید و مال غیر منقول مثل خانه که صاحب آن بدلیل سرایت رطوبت مطالبه خسارت کند. صلاحیت شورای حل اختلاف نیز بر حسب اینکه مال خسارت دیده منقول باشد یا غیر منقول تعیین می‌شود بترتیب زیر:

الف = مطالبه خسارت نسبت به اموال منقول

به موجب بند ب ماده ۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه (ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم) مصوب رئیس قوه قضائیه در رابطه با مطالبه خسارت نسبت به اموال منقول آمده: «طرفین دعوی در حوزه شورا ساکن و یا اشتغال به کار داشته باشند مگر آنکه طرفین برآقامه دعوی

در محل سکونت و یا اشتغال یکی از آنها تراضی نمایند» بنابر این چنانچه راننده اتومبیلی بر اثر بی احتیاطی با اتومبیل دیگری تصادف کند و خسارت حاصل شود بنابه دستور آیین نامه فرد خسارت دیده باید به شورایی مراجعه نماید که دو طرف در آن ساکن و یا اشتغال به کار داشته یا تراضی نمایند، رویه عملی مراجعه به شورای حل اختلافی که محل سکونت خوانده باشد را نیز پذیرفته است (۳)

ب- مطالبه خسارت نسبت به اموال غیر منقول

به موجب بند ج آیین نامه مرقوم: «اموال غیر منقول واقع در حوزه شورا باشد هر چندطرفین مقیم آن حوزه نباشند» بنابر این در مورد خسارت حاصله به اموال غیر منقول، ملاک تعیین صلاحیت شورای حل اختلاف، وقوع مال غیر منقول مثل خانه در حوزه شورای حل اختلاف می باشد.

پنجم- بررسی دادخواست واصله به شورا

اعضای شورای حل اختلاف وظیفه دارند قبل از ورود به ماهیت دعوی، دادخواست واصله را بررسی و چنانچه تکمیل باشد رسیدگی نمایند والا برای رفع نقص به دبیرخانه ارجاع کنند. دادخواست می تواند در فرم چاپی (مطابق نمونه های زیر) باشد و یا در کاغذ عادی تهیه و به شورا تقدیم گردد، ولی باید تعداد اوراق تقدیمی به شورا به تعداد خواننده یا خواندگان به علاوه یک برگ تهیه شود.

برگ دادخواست به شورای حل اختلاف

محل اقامت شهر - خیابان - کوچه - شماره - پلاک	شغل	نام پدر	نام خانوادگی	نام	مشخصات طرفین
					خواهان
					خوانده
					وکیل یا نماینده قانونی
مطالبه مبلغ .. ریال خسارت وارده به خودرو شماره انتظامی....					تعیین خواسته و بهای آن
تصویر مصدق نظریه افسر کاردان تصادفات - تصویر سند مالکیت خودرو و .. (هر کدام دو برگ) عندالاقضاء ارجاع امر به کارشناس جهت تعیین میزان دقیق خسارت					دلایل و منضمات دادخواست
<p>رئیس محترم شورای حل اختلاف.... (نام شورای حل اختلافی که اقامتگاه دو طرف یا اقامتگاه خواننده در آن واقع است) باسلام و احترام - به استحضار می رساند به علت بی احتیاطی خوانده در رانندگی با خودرو .. و تصادم با قسمت عقب خورو اینجانب با مشخصات فوق، خسارت و افت قیمت به میزان تقریبی مرقوم حاصل شده که افسر کاردان فنی راهنمایی و رانندگی خوانده را مقصر دانسته لذا تقاضای رسیدگی و بدو صدور قرار کارشناسی و سپس صدور حکم به محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ خواسته را دارم.</p> <p>نام و امضا یا اثر انگشت خواهان</p>					

شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه .. شورای حل اختلاف .. رسیدگی فرمائید
شماره:	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده:
تاریخ:	تاریخ: / / امضاء

برگ دادخواست به شورای حل اختلاف

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	نام پدر	شغل	محل اقامت شهر - خیابان - کوچه - شماره - پلاک
خواهان					
خوانده					
وکیل یا نماینده قانونی					
تعیین خواسته و بهای آن	مطالبه مبلغ .... بابت خسارت ناشی از				
دلایل و منضمات دادخواست	تصویر سند مالکیت - سایر مدارک (هرکدام دو برگ) صدور و اجرای قرار کارشناسی عندالاقضاء صدور و اجرای قرارهای تحقیق و معاینه محلی				
<p>رئیس محترم شورای حل اختلاف .... (نام شورای حل اختلاف حوزه‌ای که ملک موضوع پرونده در آن حوزه واقع است) باسلام - به استحضار می‌رساند بر اثر بی توجهی خوانده و نفوذ رطوبت فاضلاب منزل وی که در همسایگی اینجانب واقع است / یا در طبقه فوقانی آپارتمان اینجانب واقع است / یا بر اثر بی توجهی در تخریب ملک مجاور / یا بر اثر بی توجهی در رانندگی و برخورد اتومبیل خوانده با دیوار ملک اینجانب / یا .. قسمتی از سقف / یا دیوار ملک اینجانب دارای پلاک ثبتی شماره .. دچار خسارت شده که در مراجعه از پرداخت خسارت امتناع می‌نماید لذا تقاضای رسیدگی و بدو صدور قرار کارشناسی و سپس صدور حکم به محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ خواسته را دارد</p> <p>نام و امضا یا اثر انگشت خواهان</p>					

شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه .. شورای حل اختلاف .. رسیدگی فرمائید
شماره:	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده:
تاریخ:	تاریخ: / / امضاء

برگ دادخواست به شورای حل اختلاف

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	نام پدر	شغل	محل اقامت شهر - خیابان - کوچه - شماره - پلاک
خواهان					
خوانده					
وکیل یا نماینده قانونی					
تعیین خواسته و بهای آن	الزام خوانده به رفع خسارت و جلوگیری از نفوذ رطوبت مقوم به .. ریال				
دلایل و منضمات دادخواست	تصویر مصدق سند مالکیت - سایر مدارک (هر کدام دو برگ) - صدور و اجرای قرار کارشناسی				
<p>رئیس محترم شورای حل اختلاف .. (نام شورای حل اختلاف حوزه ای که ملک موضوع پرونده در آن حوزه واقع است) باسلام و احترام به استحضار می‌رساند بر اثر بی توجهی خوانده و نفوذ نم و رطوبت فاضلاب منزل خوانده که در همسایگی ملک اینجانب است / یا در طبقه فوقانی آپارتمان اینجانب واقع است، قسمتی از سقف و دیوارهای منزل اینجانب تخریب شده و خرابی حاصله رو به افزایش است، نظر به اینکه در مراجعه به خوانده اقدامی جهت رفع خسارت حاصله ننموده لذا تقاضای رسیدگی و عندالاقضاء صدور و اجرای قرار کارشناسی را دارد و سپس حکم به جبران خسارت حاصله و جلوگیری از نفوذ رطوبت را دارد.</p> <p>نام و امضا یا اثر انگشت خواهان</p>					

شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه .. شورای حل اختلاف .. رسیدگی فرمائید
شماره:	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده:
تاریخ:	تاریخ: / / امضاء

به دستور رئیس شورا دادخواست واصله اعم از اینکه در فرم چاپی یا در برگ عادی تنظیم شده باشد ثبت می‌گردد و مسئول دبیرخانه وظیفه دارد دادخواست واصله و ضمائم را از حیث تعداد اوراق (که لازم است به تعداد خوانده به علاوه یک نسخه باشد) و همچنین نام و اقامتگاه خواهان و خوانده یا خواندگان کنترل نماید و چنانچه نقصی وجود داشته باشد به موجب خطاریه با مهلت ده روز، رفع نقص را به خواهان ابلاغ نماید.

در صورتی که با ابلاغ خطاریه رفع نقص و گذشت مهلت ده روز، رفع نقص بعمل نیامد رئیس دبیرخانه شورا به شرح زیر مبادرت به صدور قرار رد دادخواست می‌نماید.

قرار رد دادخواست

درخصوص دعوی ..... به طرفیت ..... به خواسته مطالبه خسارت ..... نظر به اینکه (محل اقامت خوانده در دادخواست مشخص نشده) / اوراق دادخواست و ضمائم به تعداد خواندگان به علاوه یک نسخه نبوده / و... و اینکه ضرورت رفع نقص مذکور در مهلت ده روز به خواهان ابلاغ شده لیکن رفع نقص ننموده است، مستنداً به ماده ۵۳ قانون آیین دادرسی مدنی (۴) قرار رد دادخواست خواهان را صادر و اعلام می‌نماید. رأی صادره ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در این شورا است. نام و امضاء مسئول دبیرخانه شورای حل اختلاف..

به علاوه چنانچه نام خواهان و محل اقامت او مشخص نباشد، بدون اینکه خطاریه رفع نقص صادر شود، از ناحیه مسئول دبیرخانه شورا قرار رد دادخواست بشرح مذکور و مستنداً به ماده ۵۶ قانون آیین دادرسی مدنی (۵) صادر خواهد شد.

نظر به اینکه به موجب بند الف ماده ۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه، مدعی می‌تواند درخواست خود مبنی بر مطالبه خسارت را بصورت شفاهی نیز در شورا مطرح نماید، در این صورت اظهارات او در شورای حل اختلاف صورتجلسه می‌شود و متقاضی یاد شده باید تصویر مدارک استنادی را هر کدام به تعداد خوانده به علاوه یک نسخه ضمیمه پرونده نماید، در چنین شرایطی موضوع دعوی هنگام دعوت خوانده به دادرسی به موجب خطاریه به اطلاع او می‌رسد و تصویر مدارک ضم خطاریه مذکور ارسال می‌شود.

قابل ذکر است رسیدگی در شورای حل اختلاف مجانی بوده و نیازی به ابطال تمپر هزینه دادرسی نیست، پس از تکمیل پرونده و رفع نواقص، مراتب به نظر رئیس شورای حل اختلاف می‌رسد.

ششم- صدور دستور تعیین وقت و دعوت از طرفین

در صورتی که پرونده واصله به شورای حل اختلاف کامل باشد، مسئول دبیرخانه وظیفه دارد پرونده را جهت ملاحظه اعضاء به شورا ارسال کند. پس از ملاحظه اعضاء، رئیس شورای حل اختلاف دستور تعیین وقت رسیدگی و دعوت از طرفین را صادر می نماید و پرونده به دبیرخانه اعاده می شود. با تعیین وقت، طرفین برای رسیدگی دعوت و لازم است نسخه ثانی دادخواست و ضmann برای خوانده ارسال شود. نحوه دعوت تابع تشریفات خاصی نیست و به طریق مقتضی صورت می پذیرد به نحوی که اعضای شورا اطلاع خواهان و خوانده را از وقت رسیدگی و موضوع دعوی احران نمایند.

هفتم- اقدامات شورا در رسیدگی به دعوی

رسیدگی شورای حل اختلاف به دعوی مطروحه ممکن است با حضور خوانده و یا در غیاب وی صورت پذیرد ولی احران اطلاع خوانده از موضوع دعوی و وقت رسیدگی ضرورت دارد، به علاوه وقت رسیدگی به طریق مقتضی به خواهان نیز ابلاغ می شود و عدم حضور او مانع ادامه رسیدگی نیست.

در صورت حضور نامبردگان بدو اعضاء شورا اظهارات آنان را استماع و صورتجلسه نموده و مساعی لازم را جهت صلح و سازش و حل اختلاف مسالمت آمیز موضوع بعمل می آورند و در صورتی که توافق حاصل شد مفاد توافق صورتجلسه می شود و بر مبنای آن گزارش اصلاحی تنظیم می گردد. به عنوان مثال در صورتی که خواهان مطالبه خسارت ناشی از تصادف رانندگی را نموده باشد، عین توافق دو طرف صورتجلسه می شود به این شرح: خواهان با ارائه مدارک مربوط به تعمیر خودرو تصادفی اعلام نمود مبلغ ۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال بابت تعمیر خودرو تصادفی پرداخته و ۵.۰۰۰.۰۰۰ ریال نیز اتومبیل افت قیمت ناشی از تصادف داشته و تقاضای دریافت ۷.۰۰۰.۰۰۰ ریال بابت خسارت دارد، خوانده با قبول ۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال بابت تعمیر خودرو اظهار نمود ۵.۰۰۰.۰۰۰ ریال افت قیمت را قبول ندارد، اعضای شورا با طرفین مذاکره و دو طرف به مبلغ ۴.۰۰۰.۰۰۰ ریال توافق نمودند به علاوه بدلیل ضعف بینه مالی خوانده، خواهان قبول نمود ماهانه ۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال بابت خسارت دریافت نماید تا ۴.۰۰۰.۰۰۰ ریال مورد توافق تسویه گردد، پس از امضاء طرفین و اعضای شورا ذیل صورتجلسه مذکور، شورا ختم رسیدگی را اعلام و به شرح زیر مبادرت به صدور گزارش اصلاحی می نماید.

گزارش اصلاحی

درخصوص دعوی... بطرفیت... به خواسته مطالبه خسارت وارده به خودرو شماره... به علت تصادف ناشی از بی احتیاطی در رانندگی، نظربه اینکه با مساعی اعضای شورای حل اختلاف و به موجب صورتجلسه مورخ... طرفین توافق و سازش نمودند که خوانده مبلغ ۴.۰۰۰.۰۰۰ ریال بابت خسارت حاصله در چهار قسط یکماهه بپردازد لذا مستنداً به ماده ۱۸۴ قانون آیین دادرسی مدنی (۶) مفاد سازشنامه مذکور بین طرفین و قائم مقام قانونی آنها معتبر است، رأی صادره ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ با رعایت ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم توسعه (۷) قابل تجدیدنظر در دادگاه عمومی محل است.

نام و امضاء اعضاء شورای حل اختلاف

نام و امضاء مشاور شورای حل اختلاف

گاهی ممکن است مذاکرات اعضای شورا با طرفین موجب شود خواهان دعوی را مسترد نماید در اینصورت استرداد دعوی از ناحیه خواهان صورتجلسه شده و به شرح زیر مبادرت به صدور رأی می‌گردد.

کلاس پرونده	شماره دادنامه
خواهان:...	به آدرس:...
خوانده:...	به آدرس:...
خواسته: مطالبه خسارت به مبلغ	

گردشکار = خواهان دادخواستی به طرفیت خوانده به خواسته مطالبه خسارت به خواسته فوق مطرح نموده که با تعیین وقت و تشکیل جلسه دادرسی، خواهان به موجب صورتجلسه مورخ..... دعوی را مسترد نموده است لذا شورا ختم رسیدگی را اعلام و به شرح زیر مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی شورا

درخصوص دعوی..... به طرفیت..... به خواسته مطالبه خسارت به مبلغ.... نظر به اینکه خواهان به موجب صورتجلسه مورخ..... (یا لایحه ثبت شده به شماره...) دعوی را مسترد نموده است مستنداً به بند ب ماده ۱۰۷ قانون آیین دادرسی مدنی (۸) قرار رد دعوی صادر و اعلام می‌نماید. رأی

صادره با رعایت ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم توسعه قابل تجدیدنظر در دادگاه عمومی محل است.

نام و امضاء اعضای شورای حل اختلاف..

نام و امضاء مشاور شورای حل اختلاف..

در صورتی که اقدامات اعضای شورا جهت حل و فصل مسالمت آمیز قضیه منجر به نتیجه نشده یا سازش حاصل نشود، شورا وظیفه دارد پس از استماع اظهارات دو طرف تحقیق و بررسی راجع به خسارت مورد مطالبه را آغاز نماید.

نکته مهم در رسیدگی به چنین پرونده هایی تعیین مقصر یا مسبب حادثه منجر به خسارت است. در پرونده تصادفات و سایر حوادث ابتدا باید کارشناس مربوطه مقصر حادثه را تعیین نماید، بنابراین در تصادف رانندگی افسر کارشناس تصادفات نظر خود را مستدل و مستند و با ترسیم کروکی و تشریح نحوه حدوث واقعه اعلام می کند، این نظر ممکن است مورد قبول فردی که مقصر تشخیص داده شده نباشد و مشارالیه نسبت به نظر افسر اعتراض نماید، چنانچه اعتراض مطروحه مقرون به دلایلی باشد، شورا وظیفه دارد پرونده را با هزینه معترض به هیأت سه نفره کارشناسان راهنمایی و رانندگی ارجاع نماید و براساس نظر هیأت کارشناسان اقدام کند.

چنانچه در این مرحله مشخص شد مقصر خوانده نبوده، بلکه بی احتیاطی خواهان منجر به تصادف شده اقدام دیگری لازم نیست و حکم به رد دعوی صادر می شود (مطابق نمونه مندرج در قسمت ج بند هشتم این مجموعه)

ولی در صورتی که خوانده مقصر بود رسیدگی ادامه می یابد، در این مرحله باید میزان خسارت مشخص شود، گاهی تعیین مقصر حادثه و تعیین میزان خسارت توأماً میسر است مثل وقتی که کسی ادعا می کند بر اثر رطوبت منزل همسایه، به ملک او خسارت وارد شده، در این وضعیت، کارشناسی که به محل مراجعه می نماید هم علت خسارت را معین می کند و به این ترتیب مقصر یا مسبب تعیین می شود و هم میزان خسارت مشخص می گردد. در چنین شرایطی شورا بشرح زیر اتخاذ تصمیم می نماید.

قرار کارشناسی

نظر به اینکه تعیین مسبب خسارت وارده به ملک خواهان و میزان آن مستلزم جلب نظر کارشناس

می باشد لذا قرار کارشناسی صادر و به این منظور از بین کارشناسان (یا خبرگان) محلی آقایان ۱- ۲- ۳- .. به قید قرعه آقای ..... با دستمزد ..... ریال که پرداخت آن به عهده خواهان است انتخاب می گردد تا با حضور در محل و انجام بررسی های لازم عامل حصول خسارت و میزان خسارت حاصله را معین و عندالاقضاء کروکی و ابعاد آنرا ترسیم و نظر خود را ظرف ..... روز به شورا اعلام نماید. دبیرخانه مقرر است مراتب تودیع ..... ریال به عنوان دستمزد کارشناس به خواهان ابلاغ شود تا ظرف یک هفته آنرا به حساب .. تودیع و قبض آنرا ضمیمه پرونده نماید و در صورت تودیع به کارشناس منتخب ابلاغ شود در مهلت مزبور اقدام به کارشناسی نموده و نظر خود را کتباً به شورا اعلام نماید. در ضمن وقت احتیاطی تعیین شود (۹)

نام و امضای اعضای شورای حل اختلاف

پس از آن سرپرست دبیرخانه بنحو مقتضی و ترجیحاً با تنظیم و ارسال اظهاریه خطاب به خواهان به وی ابلاغ می نماید ظرف یک هفته دستمزد کارشناس را در حساب مشخصی تودیع نماید در صورتی که با انقضای مهلت، دستمزد تودیع نشد و دلیل دیگری هم نباشد که شورا بتواند به موجب آن رأی صادر نماید، شورا پرونده را تحت نظر گرفته و با اعلام ختم رسیدگی به شرح زیر مبادرت به صدور رأی می نماید.

قرار شورای حل اختلاف

در خصوص دعوی ..... بطرفیت ..... به خواسته مطالبه مبلغ ..... بابت خسارت وارده به خودرو/ساختمان/... نظر به اینکه به تشخیص شورای حل اختلاف رسیدگی به موضوع مستلزم کسب نظر کارشناس بوده و شورا با صدور قرار کارشناسی مراتب تودیع دستمزد کارشناس را ظرف یک هفته به خواهان ابلاغ نموده لیکن با انقضای مهلت، دستمزد کارشناس تودیع نشده و شورا بدون کارشناسی نمی تواند در ماهیت دعوی اظهار نظر نماید لذا مستنداً به ماده ۲۵۹ قانون آیین دادرسی مدنی (۱۰) قرار ابطال دادخواست صادر و اعلام می نماید، رأی صادره با رعایت ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم توسعه ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل رسیدگی تجدیدنظر در دادگاه عمومی محل است.

نام و امضای اعضای شورای حل اختلاف

نام و امضای مشاور شورای حل اختلاف

اما در صورتی که در مهلت تعیین شده دستمزد کارشناس تودیع شود و قبض آن ضمیمه پرونده گردد، سرپرست دبیرخانه شورای حل اختلاف، صورت قرار کارشناسی را با ذکر آدرس دقیق محلی که باید کارشناسی صورت پذیرد با قید مهلت به کارشناس ابلاغ می‌کند تا نسبت به انجام کارشناسی اقدام و نتیجه را اعلام نماید.

با وصول نظریه کارشناس، مراتب به نظر اعضای شورا می‌رسد، اعضای شورا پس از ملاحظه آن ضمن صدور دستور پرداخت دستمزد کارشناس، به دبیرخانه تکلیف می‌کند مراتب وصول نظریه کارشناس به طرفین ابلاغ شود تا ظرف یک هفته در دبیرخانه حاضر شده و با ملاحظه نظریه کارشناس چنانچه اظهاری دارند یا به آن اعتراض داشته باشند کتباً اعلام دارند.

اعضای شورا پس از آن پرونده را تحت نظر می‌گیرند و چنانچه توضیحی از کارشناس لازم باشد یا نیاز به نظر تکمیلی باشد از کارشناس مطالبه می‌کنند.

در صورتی که اعتراض به نظر کارشناس شده باشد و اعتراض مطروحه مدلل باشد قرار ارجاع امر به هیأت کارشناسان با هزینه معترض صادر می‌شود. شکل قرار کارشناسی همان است که ذکر شد ولی در رسیدگی به اعتراض از بین ۵ نفر کارشناسان یا خبرگان محلی به قید قرعه سه نفر انتخاب می‌شوند و طبقاً دستمزد کارشناس برای سه نفر مذکور تعیین می‌شود و برای اجرای آن روال اعلام شده مذکور اعمال می‌گردد و چنانچه معترض دستمزد هیأت کارشناسان را در مهلت یک هفته معینه پرداخت ننمود اعتراض وی مردود و بر مبنای نظریه کارشناسی واصله (چنانچه به نظر اعضای شورا منطبق با اوضاع و احوال باشد) رأی صادر خواهد شد.

قابل ذکر است گاهی ممکن است شخص خسارت دیده قبل از طرح دعوی موضوع خسارت و میزان آنرا تأمین دلیل نماید (۱۱) فی المثل میزان خسارت وارده به خودرو تصادفی بوسیله تأمین دلیل با جلب نظر کارشناس مشخص و مدارک مربوطه در پرونده ضمیمه باشد، تأمین دلیل ارائه شده در پرونده می‌تواند مبنای اتخاذ تصمیم باشد مگر اینکه خوانده دلایل موجهی بر مردود بودن آن ارائه نماید که در این صورت شورا با این وظیفه مواجه می‌شود که مجدداً نسبت به کارشناسی موضوع خسارت یا ارجاع موضوع به هیأت کارشناسان موافق آنچه ذکر شد اقدام کند.

به علاوه گاهی خوانده منکر توجه دعوی به خود می‌باشد و یا خواهان جهت انتساب تخریب یا بروز خسارت به خوانده به تحقیقات محلی استناد می‌نماید و یا به هر دلیل معاینه محلی به نظر اعضای شورا ضروری به نظر می‌رسد، در این وضعیت شورا به شرح زیر اتخاذ تصمیم می‌نماید.

قرار تحقیق و معاینه محلی

نظر به اینکه رسیدگی به موضوع مستلزم معاینه محل و انجام تحقیقات از مطلعین محلی می باشد (یا خواهان جهت اثبات ادعایش به معاینه و تحقیقات محلی استناد نمود و به نظر اعضای شورا نیز لازم می باشد) قرار تحقیق و معاینه محلی صادر و اعلام می گردد تا عضو مجری قرار (یکی از اعضا یا به تشخیص شورا کلیه اعضا) با حضور د ر محل و بازدید از محل و انجام تحقیق از گواهان، مراتب را صورتجلسه و نتیجه گزارش شود، دبیرخانه مقرر است وقت اجرای قرار تعیین و به طرفین ابلاغ تا در موعد مقرر، حاضر شوند و گواهان خود را در محل حاضر نمایند، در ضمن خواهان وسیله اجرای قرار فراهم نماید.

نام و امضای اعضای شورای حل اختلاف

نکته مهم: چنانچه محل مورد بازدید یا محلی که باید از گواهان و مطلعین تحقیق شود نزدیک شورا باشد و یا وسیله ای برای معاینه و تحقیق لازم نباشد تهیه وسیله اجرای قرار قید نمی گردد. در وقت مقرر برای اجرای قرار تحقیق و معاینه محلی، چنانچه خواهان حاضر و وسیله اجرای قرار را فراهم نمود (یا اجرای قرار بدون وسیله میسر باشد) عضو مجری به محل عزیمت و قرار اجرا می شود و در صورتی که حاضر نشد و وسیله اجرای قرار را فراهم ننمود و اجرای قرار بدون وسیله میسر نباشد، با وجود ابلاغ وقت یا احراز اطلاع خواهان از موعد تعیین شده، شورا ختم رسیدگی را اعلام و به شرح زیر مبادرت به اتخاذ تصمیم خواهد نمود.

قرار ابطال دادخواست

در خصوص دعوی..... بطرفیت.... به خواسته مطالبه خسارت وارده به..... به مبلغ... نظر به اینکه رسیدگی به موضوع بنظر اعضای شورای حل اختلاف مستلزم معاینه و تحقیق محلی بوده که با صدور قرار معاینه و تحقیقات محلی، وقت اجرای قرار تعیین و به خواهان ابلاغ شده تا حاضر شود و وسیله اجرای قرار فراهم نماید، لیکن حاضر نشده و وسیله اجرای قرار را فراهم نکرده و عذر موجهی اعلام ننموده است و اجرای قرار بدون وسیله میسر نمی باشد، لذا مستنداً به ماده ۲۵۶ قانون آیین دادرسی مدنی (۱۲) قرار ابطال دادخواست صادر و اعلام می گردد. رأی صادره ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ با رعایت ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم توسعه قابل تجدیدنظر در دادگاه عمومی محل است.

نام و امضاء اعضای شورای حل اختلاف

نام و امضاء مشاور شورای حل اختلاف

در صورتی که در وقت اجرای قرار، خواهان حاضر شد و وسیله اجرای قرار مهیا نمود و یا موقعیت محل به نحوی بود که بدون وسیله امکان اجرای قرار فراهم باشد، عضو مجری قرار در محل مورد نظر حاضر شده و مبادرت به تنظیم صورت مجلس به ترتیب زیر می نماید:

در تاریخ ..... ساعت ..... در وقت مقرر جهت اجرای قرار معاینه و تحقیق محلی، اینجانب ..... عضو شورای حل اختلاف ..... (با وسیله نقلیه ای که خواهان فراهم نموده بود یا بدون آن) در محل مورد نظر واقع در .... حاضر، خواهان و خوانده حاضرند (یا حضور ندارند) مشاهدات به این شرح است: اتومبیل / ملک یا .... مورد ادعای خسارت عبارت است از اتومبیل پژو شماره انتظامی ... / یا یک قطعه زمین کشاورزی به ابعاد تقریبی .. / یا یک باب خانه یا .. و خسارت حاصله حسب مشاهدات عبارتست از ....

درخصوص نحوه بروز خسارت از گواهان معرفی شده از ناحیه خواهان (یا خوانده) به شرح زیر تحقیق به عمل آمد.

گواه معرفی شده از ناحیه خواهان (یا خوانده)

س - خود را معرفی نمائید، قبل از اداء گواهی، حرمت شهادت کذب، مسئولیت مدنی آن و مجازاتی که برای گواهی کذب مقرر شده (۱۳) تفهیم می شود، خداوند متعال را در نظر گرفته سوگند یاد نمائید جز برآستی چیزی نگوئید و تمام حقیقت را بیان نمائید.

ج - اینجانب .. فرزند .. شغل .. سن .. محل اقامت .. خداوند متعال را در نظر گرفته سوگند یاد می نمایم جز حقیقت چیزی نگویم و تمام حقیقت را بیان کنم.

س - مفاد و موضوع گواهی تفهیم می شود، درخصوص نحوه بروز خسارت نسبت به .. اطلاعات خود را بیان نمائید.

ج -

س - (هر سوال دیگری که اقتضا داشته باشد مطرح می شود)

در پایان گواه مذکور، اظهارات خود را با امضا و یا اثر انگشت گواهی می کند و نسبت به سایر گواهان معرفی شده از ناحیه خواهان یا خوانده نیز به ترتیب مذکور تحقیق خواهد شد. نهایتاً با اجرای قرار، عضو مجری قرار ذیل صورتجلسه می نویسد در ساعت .... اجرای قرار تحقیق و معاینه محلی به اتمام رسید به شورای حل اختلاف مراجعت شد.

نام و امضا مجری قرار

نام و امضا خواهان و خوانده

در ضمن چنانچه هر یک از طرفین از امضاء استنکاف نمودند، توسط مجری قرار گواهی می شود، عدم حضور خواهان یا خوانده مانع اجرای قرار نخواهد بود.

در صورتی که راجع به میزان خسارت نیز قرار کارشناسی صادر شود که لازم باشد توأم با قرارهای تحقیق و معاینه محلی اجرا شود، عضو مجری قرار در محل موضوع و مفهوم کارشناسی را به کارشناس تفهیم می نماید تا ظرف مهلت پیش بینی شده در قرار کارشناسی نظریه مکتوب خود را اعلام نماید.

هشتم- اعلام ختم رسیدگی و صدور رأی ماهوی

پس از تکمیل تحقیقات، شورای حل اختلاف بشرح زیر مبادرت به صدور رأی می نماید:
مرجع رسیدگی= شورای حل اختلاف..

کلاس پرونده .. شماره دادنامه.. تاریخ..

خواهان.. به آدرس..

خوانده.. به آدرس..

خواسته: مطالبه.. ریال خسارت ناشی از..

گردشکار: خواهان دادخواستی به طرفیت خوانده به خواسته فوق در این شورا مطرح نموده که شورا با بررسی اوراق پرونده، دعوت از طرفین جهت رسیدگی، صدور و اجرای قرارهای معاینه و تحقیق محلی/ کارشناسی/... در تاریخ یاد شده ختم رسیدگی را اعلام و با استعانت از خداوند متعال مبادرت به صدور رأی می نماید.

الف- نمونه حکم حضوری مطالبه خسارت

رأی شورای حل اختلاف

در خصوص دعوی.... بطرفیت.... به خواسته مطالبه مبلغ... ریال بابت خسارت وارده به خودرو شماره انتظامی...، شورا با بررسی اوراق پرونده، نظریه افسر کاردان فنی تصادفات ناظر به تعیین خوانده به عنوان مقصر حادثه و اینکه نظریه مذکور مصون از تعرض مانده/ یا اعتراض موجهی نسبت به نظریه کارشناس تصادفات مطرح نگردیده با رد اعتراض مطروحه/ یا با عنایت به اعتراض مطروحه موضوع با هزینه معترض به هیأت کارشناسان ارجاع و نظریه آنان نیز تأیید نظریه کارشناس اولیه بوده/ یا اقرار خوانده به تقصیر و بی احتیاطی منجر به تصادف و حصول خسارت/ یا.... و با عنایت به ادله ارائه شده ناظر به میزان خسارت/ یا نظر کارشناس در تعیین میزان خسارت، دعوی را ثابت دانسته و مستنداً به ماده ۱۹۸ قانون آیین دادرسی مدنی (۱۴)، مواد ۱ و ۲ قانون مسئولیت مدنی و ماده ۳۲۸ قانون مدنی (۱۵) حکم به محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ خواسته در حق خواهان صادر و اعلام می نماید رأی صادره با رعایت ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه (ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم) ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل رسیدگی تجدیدنظر در دادگاه عمومی محل است.

نام و امضای اعضای شورای حل اختلاف

نام و امضای مشاور شورای حل اختلاف

دو نکته مهم:

نکته ۱- در صورتی که میزان خسارت تعیین شده در نظریه کارشناس کمتر از میزان خسارتی باشد که خواهان مطالبه نموده است، شورا در رأی خود خوانده را به میزانی که در نظریه کارشناس مقید است محکوم می نماید و نسبت به مازاد آن رأی به رد دعوی صادر می کند.

نکته ۲- در صورتی که میزان خسارت تعیین شده در نظریه کارشناس بیش از میزان خسارتی باشد که خواهان مطالبه نموده است، شورا فقط تا میزانی که خواهان به موجب دادخواست اولیه تقاضا نموده

رسیدگی به دعوی مطالبه خسارت وارده به اتومبیل و املاک

یا تا جلسه اول رسیدگی افزایش داده و آن هم در حدود نصاب (تا ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) رأی صادر خواهد نمود و نسبت به مازاد آن تکلیفی ندارد، خواهان می تواند برای مطالبه مابقی خسارت دادخواست دیگری مطرح نماید.

ب- نمونه حکم غیابی مطالبه خسارت رأی شورای حل اختلاف

در خصوص دعوی... بطرفیت... به خواسته مطالبه مبلغ... ریال بابت خسارت وارده به ساختمان بر اثر نفوذ رطوبت به شرح دادخواست، شورا با بررسی اوراق پرونده، تعیین وقت رسیدگی و دعوت از طرفین و عدم حضور خوانده علیرغم ابلاغ قانونی وقت رسیدگی و اینکه رسیدگی به موضوع مستلزم احراز سبب بروز خسارت و میزان آن بوده که با صدور و اجرای قرار کارشناسی، خبره (یا کارشناس) منتخب شورا نفوذ رطوبت از منزل خوانده را سبب خسارت وارده به منزل خواهان اعلام نموده و میزان آنرا... اعلام داشته که نظریه مزبور به خوانده ابلاغ شده لیکن اعتراضی نسبت به آن واصل نگردیده لذا دعوی را ثابت تشخیص و مستنداً به ماده ۱۹۸ قانون آیین دادرسی مدنی، ماده ۳۳۱ قانون مدنی (۱۶) و مواد ۱ و ۲ قانون مسئولیت مدنی حکم به محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ خواسته در حق خواهان صادر و اعلام می نماید. رأی صادره غیابی و ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل رسیدگی و خواهی در این شورا و سپس با رعایت ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه (ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم) قابل رسیدگی تجدیدنظر در دادگاه عمومی محل است.

نام و امضای اعضای شورای حل اختلاف..

نام و امضای مشاور شورای حل اختلاف..

ج- نمونه حکم به بطلان یا رد دعوی مطالبه خسارت

رأی شورای حل اختلاف

در خصوص دعوی... به طرفیت... به خواسته مطالبه مبلغ... ریال بابت خسارت وارده به ساختمان/ خسارت وارده به خودرو/ یا... شورا با بررسی اوراق پرونده نظر به اینکه به موجب نظریه کارشناس سبب خسارت و خرابی ساختمان خواهان، ملک خوانده و تأسیسات منصوبه در آن نبوده/ یا به موجب نظریه افسر کارشناس تصادفات بی احتیاطی و تقصیر خواهان موجب تصادف و خسارت گردیده/ یا دلیلی از ناحیه خواهان ارائه نگردیده که موید بروز خسارت باشد/ یا دلیلی علیه خوانده اقامه نشده که موید ایجاد خسارت حاصله توسط خوانده باشد/ یا... لذا دعوی ثابت نیست مستنداً به ماده ۱۹۷ قانون آیین دادرسی مدنی (۱۷) و ماده ۱۲۵۷ قانون مدنی (۱۸) حکم به رد دعوی (یا حکم به بطلان دعوی) مطروحه صادر و اعلام می نماید رأی صادره ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ با رعایت ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه (ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم) قابل رسیدگی تجدیدنظر در دادگاه عمومی محل است.

نام و امضای اعضای شورای حل اختلاف..

نام و امضای مشاور شورای حل اختلاف..

نهم- طرح اعتراض و خواهی یا تجدیدنظر خواهی از رأی

در صورتی که محکوم علیه غایب ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ دادنامه، اعتراض و خواهی خود را تقدیم شورا نمود، شورا با ثبت مجدد پرونده، نسبت به اعتراض مطروحه رسیدگی می نماید و چنانچه دلیل موجهی در اعتراض مطروحه موجود باشد نسبت به نقض رأی صادره و صدور حکم به رد دعوی اقدام والا با رد اعتراض، رأی سابق الصدور را تأیید می نماید، این رأی نیز پس از تأیید مشاور ظرف بیست روز قابل تجدیدنظر در دادگاه عمومی محل است.

در صورت وصول درخواست تجدیدنظر خواهی نسبت به رأی حضوری یا رأی غیابی که در فرجه قانونی نسبت به آن و خواهی نشده است، دبیرخانه شورا دادخواست تجدیدنظر را ثبت، شماره آنرا به تجدیدنظر خواه تسلیم و ضم پرونده مطروحه به شورا ارسال می نماید، چنانچه اکثریت اعضای شورا با تجدیدنظر خواهی موافقت نمودند پرونده به دادگاه عمومی محل جهت رسیدگی به تجدیدنظر خواهی ارسال می نماید.

دهم- اجرای رأی پرداخت خسارت

پس از صدور رأی شورای حل اختلاف مبنی بر محکومیت خوانده به پرداخت خسارت، چنانچه حسب مورد با و خواهی یا تجدیدنظر خواهی مواجه گردید و رأی صادره تأیید شد و یا نسبت به آن و خواهی و تجدیدنظر خواهی مطرح نشد و مهلت سپری گردید رأی صادره به مرحله قطعیت می رسد. لازم به ذکر است علیرغم اینکه رأی قطعی مزبور قابلیت اجرا دارد لیکن شورای حل اختلاف بدون درخواست محکوم له حق اجرای رأی را ندارد، چنانچه ذینفع درخواست اجرای رأی (۱۹) صادره را به شورای حل اختلاف تسلیم نمود، به دستور رئیس شورا اخطار اجرایی توسط رئیس دبیرخانه تنظیم و به امضای وی و رئیس شورای حل اختلاف می رسد. مطابق رویه جاری اخطار اجرایی در فرم های اجراییه چاپی که در اجرای احکام مدنی از آن استفاده می شود تنظیم می گردد.

نمونه زیر می تواند در این خصوص قابل استفاده باشد.

اخطار اجرایی شورای حل اختلاف

مشخصات محکوم	محکوم به	مشخصات محکوم له
نام	به موجب دادنامه شماره .. مورخ ..	نام
نام خانوادگی	شورای حل اختلاف .. که به موجب	نام خانوادگی
نام پدر	دادنامه شماره .. مورخ .. به تأیید مرجع	نام پدر
شغل	تجدیدنظر شعبه .. دادگاه عمومی ..	شغل
نشانی محل اقامت	رسیده است، محکوم علیه مکلف است مبلغ .. ریال بابت خسارت به محکوم له بپردازد.	نشانی محل اقامت

محکوم علیه مکلف است از تاریخ ابلاغ اجرائیه ظرف ده روز مفاد رأی را اجرا نماید.

نام و نام خانوادگی و امضاء سرپرست دبیرخانه شورای حل اختلاف	نام و نام خانوادگی و امضاء رئیس شورای حل اختلاف.	مهر شورای حل اختلاف
---	---	---------------------

محل گواهی مأمور ابلاغ

اخطار اجرائی به تعداد محکوم علیه به اضافه دو برگ تنظیم می شود و همانگونه که اشاره شد به امضاء مسئول دبیرخانه و رئیس شورا می رسد. یک نسخه اجرائیه در پرونده حفظ و نسخ دیگر برای ابلاغ به محکوم علیه ارسال میگردد. مأمور ابلاغ یک نسخه از اجرائیه را تسلیم و در نسخه دیگر رسید اخذ و آنرا اعاده می نماید. محکوم علیه وظیفه دارد ظرف ده روز مفاد حکم را اجرا و مبلغ محکوم به را به محکوم له بپردازد چنانچه اقدام ننمود، پرونده به اجرای احکام دادگاه یا دادگستری محل ارسال می شود تا وفق مقررات اجرای احکام مدنی، اموال محکوم علیه را توقیف و پس از جری تشریفات قانونی رأی را اجرا و مبلغ موضوع حکم را به محکوم له بپردازند. نکته مهم: در صورتی که رأی غیابی بوده و ابلاغ دادنامه به صورت قانونی (نه واقعی) صورت پذیرفته باشد به علاوه اخطار اجرایی نیز ابلاغ قانونی شود در این صورت پرداخت محکوم به به محکوم له منوط به معرفی ضامن معتبر یا سپردن تأمین متناسب می باشد (۲۰)

پی نوشت ها :

۱- ماده ۹۵۰ قانون مدنی در تعریف مال مثلی و قیمی:

«مثلی که در این قانون ذکر شده عبارت از مالی است که اشباه و نظایر آن نوعاً زیاد و شایع باشد مثل حبوبات و نحو آن و قیمی مقابل آن است معدلک تشخیص این معنی با عرف می باشد»
۲- تعریف اموال غیر منقول و منقول به استناد مواد ۱۲ و ۱۹ قانون مدنی.

ماده ۱۲: مال غیر منقول آن است که از محلی به محل دیگر نتوان نقل نمود اعم از اینکه استقرار آن ذاتی باشد یا به واسطه عمل انسان، به نحوی که نقل آن مستلزم خرابی یا نقص خود مال یا محل آن شود.
ماده ۱۹: اشیایی که نقل آن از محلی به محل دیگر ممکن باشد بدون اینکه به خود یا محل آن خرابی وارد آید منقول است.

۳- در این رابطه پرسش و پاسخ مطرح در کمیسیون آموزشی شورای حل اختلاف معاونت آموزش قوه قضائیه درج می شود.

س- در آیین نامه شرط صلاحیت شورای حل اختلاف و رسیدگی به امور مدنی، سکونت یا اشتغال دو طرف یا تراضی آنان اعلام شده، چنانچه فقط خوانده مقیم حوزه شورا باشد و خواهان ساکن نبوده و اشتغال و تراضی هم موجود نباشد آیا موضوع در صلاحیت شورای حل اختلاف است یا خیر؟
ج- صلاحیت محلی موضوع ماده ۱۱ قانون آیین دادرسی مدنی* در رابطه با صلاحیت های شورای حل اختلاف قابل اعمال است.

*ماده ۱۱ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹: دعوی باید در دادگاهی اقامه شود که خوانده در حوزه قضایی آن اقامتگاه دارد و اگر خوانده در ایران اقامتگاه نداشته باشد، در صورتی که در ایران محل سکونت موقت داشته باشد در دادگاه همان محل باید اقامه گردد و هرگاه در ایران اقامتگاه و یا محل سکونت موقت نداشته ولی مال غیر منقول داشته باشد، دعوی در دادگاهی اقامه می شود که مال غیر منقول در حوزه آن واقع است و هرگاه مال غیر منقول هم نداشته باشد، خواهان در محل اقامت خود اقامه دعوی خواهد کرد.

۴- ماده ۵۳ قانون آیین دادرسی مدنی:

در موارد زیر دادخواست توسط دفتر دادگاه پذیرفته می شود لکن برای به جریان افتادن آن باید به شرح موارد آتی تکمیل شود..

بند ۲- وقتی که بندهای ۲-۳-۴-۵ و ۶ ماده ۵۱* این قانون رعایت نشده باشد.
*ماده ۵۱ قانون آیین دادرسی مدنی: دادخواست باید.. و حاوی نکات زیر باشد:
بند ۲- نام، نام خانوادگی، اقامتگاه و شغل خوانده

بند ۳- تعیین خواسته (در موضوع مورد بحث مطالبه خسارت وارده به..)

بند ۴- تعهدات و جهاتی که به موجب آن خواهان خود را مستحق مطالبه می داند بطوری که مقصود واضع و روشن باشد.

بند ۵- آنچه خواهان از دادگاه درخواست دارد.

بند ۶- ذکر ادله و وسایلی که خواهان برای اثبات ادعای خود دارد از اسناد و نوشتجات و اطلاع مطلعین و غیره، ادله مثبت به ترتیب و واضح نوشته می شود و اگر دلیل، گواهی گواه باشد، خواهان باید اسامی

و مشخصات و محل اقامت آنان را بطور صحیح معین نماید.

۵- ماده ۵۶ قانون آیین دادرسی مدنی- هرگاه در دادخواست خواهان یا محل اقامت او معلوم نباشد ظرف ده روز از تاریخ رسید دادخواست به موجب قراری که مدیر دفتر دادگاه (یا رئیس دبیرخانه شورا) و در غیبت مشارالیه جانشین او صادر می کند، دادخواست رد می شود.

۶- ماده ۱۸۴ قانون آیین دادرسی مدنی:

دادگاه پس از حصول سازش بین طرفین به شرح فوق رسیدگی را ختم و مبادرت به صدور گزارش اصلاحی می نماید. مفاد سازش نامه که طبق مواد فوق تنظیم می شود نسبت به طرفین و وراث و قائم مقام قانونی آنها نافذ و معتبر است و مانند احکام دادگاه ها به موقع اجرا گذاشته می شود، چه اینکه مورد سازش مخصوص به دعوی مطروحه بوده یا شامل دعاوی یا امور دیگری باشد.

۷- ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم توسعه

بند ۱- رأی شورا ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ به طرفین قابل تجدیدنظرخواهی در دادگاه عمومی حوزه مربوطه است مشروط به اینکه اکثریت اعضای شورا با رسیدگی به اعتراض یا تجدیدنظرخواهی موافق بوده و لزوم تجدیدنظرخواهی را درخواست نمایند و در صورت تجدیدنظر رأی دادگاه قطعی است.

۸- ماده ۱۰۷ قانون آیین دادرسی مدنی:

استرداد دعوی و دادخواست به ترتیب زیر صورت می گیرد:

الف- خواهان می تواند تا اولین جلسه دادرسی، دادخواست خود را مسترد کند، در این صورت دادگاه (یا شورا) قرار ابطال دادخواست صادر می نماید.

ب- خواهان می تواند مادامی که دادرسی تمام نشده دعوی خود را استرداد کند، در این صورت دادگاه (یا شورا) قرار رد دعوی صادر می نماید.

ج- استرداد دعوی پس از ختم مذاکرات اصحاب دعوی در موردی ممکن است که یا خوانده راضی باشد و یا خواهان به کلی صرفنظر نماید، در این صورت دادگاه (یا شورا) قرار سقوط دعوی صادر خواهد کرد.

۹- وقت احتیاطی یا وقت نظارت تعیین می شود تا پرونده در زمان مشخصی مجدداً از طرف دبیرخانه به نظر اعضاء شورا برسد تا تصمیم مقتضی اتخاذ نمایند، وقت احتیاطی یا نظارت برای رسیدگی به پرونده نبوده و طرفین دعوت نمی شوند.

۱۰- ماده ۲۵۹ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹:

ایدا ع دستمزد کارشناس به عهده متقاضی است و هرگاه ظرف مدت یک هفته از تاریخ ابلاغ آنرا پرداخت نکند کارشناسی از عداد دلایل وی خارج می شود و هرگاه قرار کارشناسی به نظر دادگاه باشد و دادگاه نیز نتواند بدون انجام کارشناسی انشاء رأی نماید، پرداخت دستمزد کارشناسی در مرحله بدوی به عهده خواهان و در مرحله تجدیدنظر به عهده تجدید نظر خواه است، در صورتی که در مرحله بدوی دادگاه نتواند بدون نظر کارشناس حتی با سوگند نیز حکم صادر نماید دادخواست ابطال می گردد و اگر در مرحله تجدیدنظر باشد تجدیدنظرخواهی متوقف ولی مانع اجرای حکم بدوی نخواهد بود.

۱۱- جهت ملاحظه چگونگی تأمین دلیل به کتابچه شماره ۳ از مجموعه آموزش های گام به گام با شورای

حل اختلاف با عنوان «رسیدگی به درخواست تأمین دلیل» مراجعه شود.

۱۲- ماده ۲۵۶ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹:

عدم تهیه وسیله اجرای قرار معاینه محل یا تحقیق محل توسط متقاضی، موجب خروج آن از عداد دلایل وی می باشد و اگر اجرای قرار مذکور را دادگاه لازم بداند تهیه وسایل اجرای قرار در مرحله بدوی با خواهان دعوی و در مرحله تجدیدنظر با تجدیدنظر خواه می باشد. در صورتی که به علت عدم تهیه وسیله، اجرای قرار مقدور نباشد و دادگاه بدون آن نتواند انشاء رأی نماید، دادخواست بدوی ابطال و در مرحله تجدیدنظر، تجدیدنظر خواهی متوقف، ولی مانع اجرای احکام بدوی نخواهد بود.

۱۳- ماده ۶۵۰ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵- هر کس در دادگاه نزد مقامات رسمی شهادت دروغ دهد به سه ماه و یک روز تا دو سال حبس و یا به یک میلیون و پانصد هزار تا دوازده میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد.

۱۴- ماد ۱۹۸ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹:

در صورتی که حق یا دینی بر عهده کسی ثابت شد اصل بر بقای آن است مگر اینکه خلاف آن ثابت شود.

۱۵- جهت ملاحظه ماده ۳۲۸ قانون مدنی و مواد ۱ و ۲ قانون مسئولیت مدنی به بندهای ۱ و ۳ مندرج در متن مجموعه حاضر مراجعه شود.

۱۶- جهت ملاحظه ماده ۳۳۱ قانون مدنی به بند ۲ مندرج در متن مجموعه حاضر مراجعه شود.

۱۷- ماده ۱۹۷ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹:

اصل براءت است بنابر این اگر کسی مدعی حق یا دینی بر دیگری باشد باید آنرا اثبات کند در غیر اینصورت با سوگند خوانده حکم براءت صادر خواهد شد.

۱۸- ماده ۱۲۵۷ قانون مدنی:

هر کس مدعی حقی باشد باید آنرا اثبات کند و مدعی علیه هرگاه در مقام دفاع، مدعی امری شود که محتاج به دلیل باشد اثبات امر بر عهده او است.

۱۹- ماده ۱۹ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه (ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم)

مصوب رئیس قوه قضائیه:

آراء قطعی در امور مدنی به درخواست ذینفع و به دستور رئیس شورا با صدور اخطار اجرایی به موقع اجرا گذاشته می شود. چنانچه با ابلاغ اخطار و دایره اجرایی محکوم علیه ظرف ده روز حکم را اجرا ننماید پرونده جهت اقدام قانونی برای اجرای حکم به اجرای احکام دادگاه یا دادگستری محل تحویل می گردد.

۲۰- تبصره ۲ ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹:

اجرای حکم غیابی منوط به معرفی ضامن معتبر یا اخذ تأمین متناسب از محکوم له خواهد بود مگر اینکه دادنامه یا اجرائیه به محکم علیه غایب ابلاغ واقعی شده و نامبرده در مهلت مقرر از تاریخ ابلاغ دادنامه و خواهی نکرده باشد